

Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo 2020-09-01 rezolucija „Dėl valstybės informatikos struktūros vystymo“

Informatika ir informacinės technologijos yra svarbi, didelę pridėtinę vertę nešanti gamybos, kūrybos, konstravimo, aptarnavimo ir naudojimo veiklą skatinanti jėga, apimanti praktiškai visas gyvenimo sritis, suteikianti galimybes dirbtinio intelekto, robototeknikos ir kitų šiuolaikinių technologijų vystymuisi. Lietuvai, pasižyminčiai intelektualiais žmogiškaisiais ištekliais, tai yra išskirtinai svarbu. Tą svarbą jau suprato Lietuvos jaunoji karta, studijoms universitetuose ir kolegijose, Lietuvoje ir užsienyje rinkdamasi su informatika, dirbtiniu intelektu, duomenų mokslu bei informacinėmis technologijomis susijusias specialybes. Reikia, kad tai suprastų ir mūsų šalies vadovai bei politikai.

Atkūrusi nepriklausomybę, Lietuvos valstybė per trumpą laiką priėmė reikšmingų inovatyvių sprendimų informatikos ir ryšių srityse, dėl to ir šiandien vis dar turi šiuolaikinę, vieną geriausių Europoje ryšių infrastruktūrą.

Lietuvoje aukščiausiu valstybiniu lygiu nuo 1991 m. buvo inicijuota valstybinė informatikos plėtojimo programa *Lietuva 2000*, kurioje dalyvavo Lietuvos valstybinės ir verslo struktūros kartu su užsienio partneriais. 1992 m. buvo parengta ir Vyriausybės patvirtinta Lietuvos ryšių ir informatikos plėtojimo programa, kurioje buvo numatyti trys etapai: 1994–1995 m., 1996–2000 m. ir 2000–2005 m. Minėtose programose pateikti sisteminiai informatikos vystymo siūlymai neprarado vertės iki šiol.

Lietuva buvo pavyzdžiu užsienio šalims. Tačiau valstybės valdymo institucijų dėmesys šiai sričiai nuosekliai mažėjo. Paskutiniu metu buvo eliminuotas Lietuvos Respublikos Seimo Informacinės visuomenės komitetas, nėra ministerijos, formuojančios šios srities politiką. Tai reiškia, kad šiuo metu nėra informatikos struktūros formavimo politikos aukščiausiu valstybės valdymo lygiu. To rezultatas – nėra valstybės strategijos informatikos srityje, vykdomų darbų efektyvaus planavimo, koordinavimo ir priežiūros. Tai matyti daugelyje sričių, akivaizdus paskutinis įvykis, iškilęs į paviršių, – sistemos e. sveikata sutrikimai.

Informacinėms technologijoms persmelkiant praktiškai visas gyvenimo sritis, dinamiškai vystantis dirbtiniam intelektui ir robototeknikai, vis aktualesni tampa sistemų integravimo, jų suderinamumo, kūrimo prioritetų bei darbų koordinavimo klausimai. Juos būtina kuo greičiau išspręsti, kad šalyje būtų kryptingai ir efektyviai vykdomi informatikos darbai, taip pat būtų racionaliai naudojami finansiniai ištekliai šios veiklos plėtrai.

Siūloma atstatyti tarp valstybės prioritetų reikiamą dėmesį informatikos ir informacinių technologijų veiklai ir pavesti vienai veiksmingai ir turinčiai tinkamus išteklius Lietuvos valdžios institucijai sistemingai plėtoti informatikos ir informacinių technologijų didelės pridėtinės vertės produktų gamybos bei naudojimo potencialą, su aiškiai suformuluota misija, įpareigojimais ir įgaliojimais.

Lietuvos mokslų akademijos prezidentas

akad. Jūras BANYS